

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego o krajowych wolnych Składach publicznych dla zboża, spirytusu i towarów we Lwowie i w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Przyjąwszy do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o zarządzie krajowych Składów publicznych we Lwowie i w Krakowie, przyszła Komisya gospodarstwa krajowego do przekonania, że dotychczasowe zarządzenia Wydziału krajowego w zastosowaniu przeszłorocznych odnośnych uchwał Wysokiego Sejmu, odpowiedziały w zupełności zasadom racjonalnej gospodarki, pojętej zarówno po myśli zamiarów Reprezentacji krajowej jakoteż z uwzględnieniem okoliczności, które w dobrze zrozumianym interesie na wykonanie wpłynąć musiały. Bliższe rozpatrzenie się w stosunkach Składów lwowskich i krakowskich nastęrcza mimowolnie uwagę, że zasadnicza myśl nie była złą, że jednak zastosowanie jej wywołało błędy i usterki, które pierwotnie zamierzonemu celowi szkodę przyniosły.

A celem tym było umożliwienie rolnikom wyzyskania korzystniejszych warunków przy spieniężeniu produktów, jeśli chwilowe konjunktury handlowe wskazywały korzyść przy wyczekaniu bardziej dogodnych. Korzyści takie mogłyby się odnaleść nietylko przy bezpośrednim użytkowaniu składów przez producenta samego, lecz mogłyby się również objawić w lepszej cenie, ofiarowanej przez pośrednika-spekulanta, któryby w ułatwieniu ulokowania zakupionego produktu na czas wyczekiwania widział zwiększoną szansę zarobku.

Wykonanie tego zamiaru zwichnęło jednak dobrą myśl, mogącą niezawodną przynieść korzyść krajowi. Upatrzone bowiem do założenia Składów miejscowości nie zostały dobrze wybrane, jak również nie dobrze zostały wybrane poszczególne agendy odpowiednio do warunków handlowych danej miejscowości. Przy zakładaniu Składów przewodniczyło prawdopodobnie zdanie, że największe miasta krajowe muszą tem samem posiadać najlepszą kwalifikacyę punktów handlowych w każdym kierunku. Bezpodstawność tego pojęcia stwierdziła różnica w obrotach Składów lwowskich i krakowskich, a to w odwrotnym stosunku w działach zbożowych i spirytusowych. W Krakowie bowiem dział zbożowy wykazywał zawsze większe ożywienie, gdy dział spirytusowy, dawniej nadzwyczaj słaby, w ostatnich dwóch latach zupełnie był beczynny.

We Lwowie natomiast skład zbożowy w stosunku do swej pojemności, bardzo mało był użytkowany, skład spirytusowy zaś lepszym nieco cieszył się powodzeniem.

To samo spostrzedz się także daje w otworzonym w roku przeszłym dziale towarowym. W Krakowie obrót w tymże dziale, jakkolwiek niedawno do życia powołany, wykazuje ruch ożywiony, rokujący powodzenie, gdy we Lwowie jest on zupełnie niemal martwym, przyczem żadnych pocieszających oznak dla przyszłości dopatrzeć się nie można. Ztąd wynika, że o ile w Krakowie, jako miejscu ex- i importowem, skład zbożowo-towarowy ma rację bytu, skład spirytusowy zaś jest bezwzględnie zbędnym, o tyle we Lwowie odmienne zupełnie panują warunki, a dla żadnego z działów widoków niema. Nieznaczone bowiem powodzenie działu spirytusowego we Lwowie, wykazującego zresztą w ostatnich latach coraz słabszy, a w roku 1896. bardzo nawet słaby obrót, nie można uznać za dostateczne na to, by kosztowny aparat administracyjny wyrównać mógł chociażby częściowo wynikającym z jego utrzymania korzyściom. Być też łatwo może, że wobec mnogich dla lokalnej konsumcyi zupełnie niemal wystarczających składów prywatnych, powstałych w ostatnich czasach we Lwowie, — niemniej też z uwagi, że Lwów bynajmniej nie nadaje się na stację dla handlu transytowego, skład ten mógłby w niedalekiej przyszłości okazać się zupełnie bezczynnym.

Gdy więc w Składzie krakowskim dział zbożowy i towarowy, przy zaprowadzonych odnośnych oszczędnościach w administracyi, nietylko już deficytu nie przynosi, lecz przeciwnie, wedle wszelkiego prawdopodobieństwa, pożytek ogólny bez straty dla Skarbu krajowego przynieść może, należy go więc utrzymać i staranną otoczywszy opieką, o dalszy rozwój się starać. Budynek zaś, w którym się mieści skład spirytusowy, posiadający piękne rezerwoary i urządzenia wewnętrzne, mógłby być użytym na skład innych materiałów ciekłych, a to bądź w własnym zarządzie, bądź też przez wydzierżawienie, gdyby tego rodzaju zapotrzebowanie się objawiło. — W przeciwnym razie, chcąc ochronić kosztowne urządzenie wewnętrzne, jak kieszony, aparaty miernicze i t. p. od zniszczenia przez rdzę, należałoby je wyprzedać, co nie powinno być zbyt trudnem wobec licznych gorzelń, mogących z korzyścią zużytkować tego rodzaju przyrządy. Natenczas budynek wypróżniony mógłby dać pomieszczenie dla towarów, gdyby ten dział w szerszych rozmiarach się rozwijał.

We Lwowie zaś wobec niekorzystnych warunków handlowych, wobec deficytów, rok rocznie się powtarzających i wobec zupełnie pewnych, na dotychczasowem doświadczeniu ugruntowanych niepowodzeń w przyszłości we wszystkich trzech działach, należy bezwzględnie dążyć do jak najrychlejszego zwinięcia składów, skoro dziś istniejące zobowiązania względem stron dopełnione zostaną. Z chwilą więc, gdy odnośny wniosek zatwierdzeniem Wysokiego Sejmu uzyska moc prawną, wszelkie dalsze zamówienia winne pozostać nieuwzględnionemi. O tem postanowieniu należy również uwiadomić interesowaną publiczność drogą stosownych ogłoszeń w pismach publicznych. Stosownie do wniosku III., na końcu niniejszego sprawozdania umieszczonego, a Wysokiemu Sejmowi do zatwierdzenia przedłożyć się mającego, należy po uzyskaniu takowego, wystawić na sprzedaż realności, na których mieszczą się składy publiczne we Lwowie. Gdy jednak spieniężenie tych posiadłości tylko w tym razie korzystnie dokonaniem być może, jeśli chwila odpowiednia stosownego wskaże nabywcę, przeto Komisya gospodarstwa krajowego sądzi, że wiązanie Wydziału krajowego jakimkolwiek terminem do przeprowadzenia transakcyi w części lub w całości, a to tak pod względem gruntu, budynków, lub wewnętrznych urządzeń, nie jest wskazaniem; przeciwnie oświadcza Komisya gospodarstwa krajowego, że w tym względzie należy Wydziałowi krajowemu przyznać nieograniczoną wolność w wyborze stosownej chwili

i odpowiedniego nabywcy, a to celem uzyskania jak najdogodniejszych warunków sprzedaży.

Zmiany, w gronie funkcyonaryuszów przez Wydział krajowy zarządzone, jako odpowiadające koniecznym wymogom oszczędności i rzeczywistej potrzeby, uznaje komisya za uzasadnione. — Dalsze jednak zarządzenia, dotyczące personalu Składu lwowskiego, po tegoż zwinięciu, uważa Komisya gospodarstwa krajowego za sprawę wewnętrzną, należącą do wyłącznych atrybucyj Wydziału krajowego, a tem samem nie czuje się powołaną do poruszania tej kwestyi.

Na podstawie powyższego sprawozdania Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego do wiadomości.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by po wypełnieniu obecnie zaciągniętych zobowiązań względem stron, zarządził zwinięcie w całości publicznych Składów, połączonych z wolnym Składem we Lwowie.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do sprzedania w całości, lub w części realności, położonych we Lwowie pod l. k. 560^{3/4} i 845^{2/5}, zajętych pod krajowy publiczny Skład, połączony ze Składem wolnym, a własność kraju stanowiących, skoro sprzedaż będzie mogła być dokonaną w sposób, o ile możności najkorzystniejszy dla funduszu krajowego.

Lwów dnia 8. lutego 1897.

S. Polanowski

Przewodniczący.

J. Vivien

Sprawozdawca.

